

OZNAM O VÝŽIVOVÝCH DOPLNKOCH

Antidopingová agentúra SR (SADA) sa na základe množstva otázok a požiadaviek vyjadrila z pohľadu antiodopingu o bezpečnosti bežne konzumovaných výživových doplnkov pre športovcov.

Užívanie výživových doplnkov je celosvetový problém.

Na Slovensku neexistuje regulácia o maloobchodnom predaji a testovaní špeciálnych výživových doplnkov pre športovcov, rovnako ani informácie o presnom zložení týchto produktov. Pre tieto výrobky totiž netreba žiadať povolenie od národnej authority, akou je napríklad Štátny ústav kontroly liečiv. Treba zdôrazniť, že výrobca/predajca sa môže rozhodnúť do akej kategórie zaradi výrobok výberom vlastnej značky. Niektoré výrobky s nebezpečným zložením takto uniknú kontrole odborníkov a iných autorít. Na základe získaných faktov je teda pomerne ľahko možné vyrábať a predávať necertifikované výživové doplnky, čo môže predstavovať vážne riziko pre športovcov. Toto však nepredstavuje problém iba na Slovensku, ale v celom svete. Všetky krajiny so snahou bojovať proti dopingovému problému sa preto snažia nájsť vhodné riešenie tejto problematiky.

Stanoviskom SADA je, že firma vyrábajúca produkty pre slovenský národný tím alebo olympijský tím, ktoré sú zároveň označené ako výrobky s minimálnym rizikom dopingov, by mala byť dôveryhodná iba v prípade, že dodržiava regulácie týkajúce sa výroby a získavania surovín. To znamená, že základné suroviny by mali pochádzať z dôveryhodných zdrojov s minimálnym rizikom kontaminácie; výrobca/predajca by mal podliehať systematickej kontrole; rovnako by mal prebrať zodpovednosť za svoje výrobky na základe zloženia uvedeného na balení alebo v popise; mal by financovať testovanie každého výrobku podľa výrobného čísla v akreditovanom laboratóriu. Avšak vynucovanie takýchto podmienok siaha pri súčasnej legislatíve za hranice našich možností.

Ako sa k problematike postavila WADA (Svetová antidopingová agentúra)?

Primeraný výživový plán závisí od potreby športovca, a teda užívanie výživových doplnkov sa odporúča iba pod dohľadom lekára alebo výživového poradcu a prednostne v prípadoch, kedy je to nevyhnutné z medicínskeho hľadiska. WADA neodporúča konzumáciu výživových doplnkov, keďže môžu obsahovať zložky zo Zoznamu zakázaných látok, a tak viesť k pozitívnemu dopingovému nálezu.

Takisto je potrebné spomenúť, že akreditované WADA laboratóriá majú povolenie analyzovať výživové doplnky iba v prípade, že ich o to požiada príslušná národná antidopingová organizácia alebo medzinárodná športová federácia.

Výživové doplnky môžu testovať laboratóriá s platným ISO certifikátom (WADA takýto typ akreditácie nemá). Avšak treba si uvedomiť, že každý test platí iba na vopred špecifikované zložky určené samotným certifikátom, na špecifické výrobné číslo a pred dátumom spotreby.

Ak si to zhrnieme, žiadna antidopingová organizácia nemôže garantovať názory expertov, záruky alebo oficiálne povolenia pre výživové doplnky. Princíp Kódexu WADA totiž hovorí: „osobnou povinnosťou každého športovca je zabezpečiť aby žiadna zakázaná látka nevnikla do jeho tela.“

Všeobecným cieľom je preto pomôcť športovcom v náročných a rizikových situáciách najmä z dôvodu nedostatku transparentnosti. Nemôžeme síce prebrať zodpovednosť za ich rozhodnutia, ale minimálne im môžeme pomôcť prostredníctvom zhromažďovania a šírenia informácií o výživových doplnkoch. V prípade otázok teda vyzývame športovcov,

aby uvádzali aj referencie výrobku a webovú stránku. Podľa skúseností výrobcu častokrát zmení zloženie výrobku bez zmeny názvu. Na internete existuje niekoľko prípadov výrobkov s rovnakým názvom aj so zakázanými látkami aj bez nich.

Pripomíname, že antidopingová organizácia nie je schopná posúdiť biologický účinok výrobku. SADA poskytuje odborný posudok o výživovom doplnku z pohľadu úlohy v dopingu podľa príslušnosti zložiek voči Zoznamu zakázaných látok WADA. Na základe požiadaviek športovcov, podľa dostupných informácií od výrobcu následne preskúma databázy a vyhodnotí či požadovaný výrobok obsahuje zakázané látky. Zároveň všetkých prosíme o trpezlivosť a pochopenie pri odpovediach vzhľadom na veľkosť databáz, množstvo webových stránok testovacích laboratórií a lekárskeho dozoru, časovú náročnosť a množstvo podnetov.

Na záver už treba iba zdôrazniť, že SADA nenesie zodpovednosť ani za výrobky, ani za firmy, ktoré takéto produkty ponúkajú. Výživové doplnky konzumuje každý sám na vlastnú zodpovednosť.